

**ГРАД ТРЕБИЊЕ
ГРАДОНАЧЕЛНИК**

**ИЗВЈЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА
ТУРИЗМА ГРАДА ТРЕБИЊА 2020-2030**

ПЕРИОД 01.01.2024. - 31.12.2024.

Требиње, мај 2025. године

Увод

Стратегија развоја туризма Града Требиња 2020-2030 представља основни плански документ којим се дефинише правац и начин развоја сектора туризма уграда у наведеном периоду.

Стратегија је оперативно усмјерен инструмент управљања туристичким развојем Требиња, креиран у инклузивном процесу планирања и укључености свих субјеката у туризму, како из приватног тако и из јавног сектора. Њен основни циљ је да омогући одржив, уравнотежен и стратешки усмјерен развој туризма као важне привредне гране која има значајан потенцијал за економски раст, отварање нових радних мјеста, очување и унапређење квалитета живота становништва те презервацију културно-историјског и природног наслеђа и идентитета које Требиње има у регионалним оквирима.

Примјеном ове стратегије жели се постићи боља организација рада доносилаца одлука везаних за туризам чиме се директно подстиче и унапређење туристичке понуде, повећање броја посјетилаца, продужетак туристичке сезоне, као и позиционирање Требиња као препознатљиве и атрактивне туристичке дестинације у ширим оквирима.

Стратегија такође има за циљ да подстакне улагања у туристичку инфраструктуру, јачање људских ресурса у туризму, као и промоцију града кроз савремене маркетиншке алате и канале.

Узимајући у обзир специфичности Требиња – његову богату културну баштину, природне љепоте, повољну климу и географски положај – ова стратегија настоји да интегрише све релевантне актере у процес развоја туризма, креирајући тако одржив модел који ће допринијети укупном развоју града и бољем позиционирању на туристичкој мапи региона.

Стратегијом се дефинишу фокуси и циљеви развоја, те планирају пројекти и мјере за њихово остваривање.

Документом су дефинисане 4 оперативне стратегије развоја туризма Града Требиња:

1) Инвестициона стратегија - фокусирана је на конкретне туристичке пројекте који имају потенцијал да буду предмет понуде на глобалном туристичком тржишту. Дефинисано је укупно 11 развојних иницијатива, од чега 6 примарних и 5 секундарних.

2) Стратегија подизања конкурентности - дефинише кључне иницијативе које имају за циљ подизање опште конкурентности туристичке понуде и искустава дестинације усмјерено на "soft" иницијативе без капиталних улагања у инфраструктуру

3) Стратегија унапређења ДМО-а (енг. DMO-Destination Marketing Organization) Стратегијом унапређења ДМО-а у Требињу - предložена је нова организациона структура (систематизација радних мјеста) Туристичке организације Града Требиње, гдје се предлажу развојне иницијативе из домена дестинацијског управљања што се претпоставља као примарна одговорност Туристичке организације.

4) Стратешки маркетинг план – претпоставља маркетиншке циљеве, дефинише потентна тржишта, производе и маркетинг тактике по сваком од заданих тржишта туристичке тражње.

Оперативно најзначајнији дио документа је Акциони план којим се дефинише трајање појединих активности те идентификују одговорна тијела за њихово провођење, а служи за праћење реализације и имплементације стратегије и њених појединачних дијелова.

Стратегија развоја туризма Града Требиња усклађена је са стратешким документима локалног и републичког нивоа односно Стратегијом развоја Града Требиња 2018-2027., те Стратегијом развоја туризма Републике Српске за период 2021–2027. година.

2021. године усвојени Закон о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској у Члану 8, прописује да су јединице локалне самоуправе дужне да, поред осталог, израђују и усвајају Извјештаје о спровођењу стратегија развоја јединица локалне самоуправе. Касније усвојена Уредба о спроведбеним документима у Републици Српској још јасније дефинише праћење и извјештавање, односно начин израде и усвајања Извјештаја, а у Члану 17 дефинише и структуру Извјештаја.

I ПРЕГЛЕД НАПРЕТКА У РЕАЛИЗАЦИЈИ СТРАТЕШКИХ ЦИЉЕВА И ПРИОРИТЕТА ИЗ СТРАТЕШКОГ ДОКУМЕНТА У СКЛАДУ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ

Стратешки циљеви представљају очекиване крајње последице интервенција, које ће се реализовати кроз примарне (6) и секундарне (5) иницијативе. Слједи наративни преглед реализованих иницијатива у 2024. години:

Инвестициона стратегија - примарне иницијативе:

3) Адrenalински парк Убла

У току је капитално уређење планинарског дома који је од стране Града Требиња на управљање повјерен планинарском друштву "Вучји зуб".

У протеклој години је из средстава донација и добровољних прилога (донаторске вечери) завршен еко-септик систем, чатрња за воду (набављена и пумпа, чекла инсталацију након завршетка завршног слоја изолације), набављен комплетан санитарни материјал за завршетак кухиње и тоалета (креће се у постављање).

Завршетком ових радова, који су надоградња раније инвестиције Града Требиња у адаптацију и опремање Дома и околине (зип лајн, вјештачка стијена, адrenalин парк, маркација стаза, изградња одморишта "Пирина пољана", виа ферата итд.), стећи ће се основ и услови за развој планинског (outdoor) туризма у парку природе Орјен кроз пријем туриста (група и индивидуалаца) и сервисирање њихових потреба на одржив начин.

4) Валоризација "Ћирове" трасе

Развојна агенција Града Требиња у партнерству са Подручном привредном комором Требиње и Туристичком организацијом Града Требиња је успјешно реализовала пројекат "ReTRail" вриједан 320.000 КМ (50.000 КМ учешће партнера) и финансиран кроз програм EU4BusinessRecovery. Неке од најзначајнијих активности пројекта односе се на уређење и обиљежавање бициклистичке - пјешачке стазе Требиње - Јазина, постављање сталака за паркирање бицикала испред туристичких објеката - наткривеног паркинга за бицикла у касарни те два одморишта у природи, набавку 25 бицикала са пратећом опремом, креирање дигиталне платформе за туристичку промоцију, као и едукације за туристичке оператере на 10 различитих тема. Пuna афирмација стазе и пратећих садржаја догодила се у 2024.години када су одржане двије рекреативне бициклистичке трке (*Завала-Требиње-Јазина*) које су за циљ имале бављење спортом и откривање руралног подручја око стазе.

Стратегија подизања конкурентности

1) Панорамски стаклени видиковац

У оквиру Стратегије развоја туризма Града Требиња, која има за циљ позиционирање Требиња као атрактивне дестинације реализован је пројекат изградње стакленог видиковца на путу према брду/тврђави Страч. Изградњом видиковца, туристичка понуда Требиња добија нову, савремену атракцију која унапријеђује позиционирање града на туристичком тржишту. Овај пројекат је допринио проширењу садржаја у сегменту авантуристичког и фото-туризма. Захваљујући јединственом погледу на Требиње и околину, видиковац је постао мјесто које привлачи домаће и стране туристе али и љубитеље природе и активног одмора. Панорамски видиковац је изграђен по узору на сличне објекте на Биокову, Мостару (Фортица) и Кабларској стијени.

2) Систем подршке – рурални смјештај и додатна понуда

Град Требиње је кроз проведени јавни позив за додјелу субвенција са циљем самозапошљавања у 2024. години додијелио средства за 57 лица у укупном износу од 1.777.000 КМ од чега се средства у износу од 49.270,20 КМ односи на подршку развоју руралне инфраструктуре и смјештајних капацитета за 4 нова бизниса.

Такође, на препоруку Одјељења за туризам, заштиту животне средине и предузетништво Аграрни фонд Града Требиња је у нацрт буџета за 2025. год. уврстио ставку која се односи на 3. стратешки циљ Стратегије пољопривреде и руралног подручја Града Требиња 2023-2027.год. - Побољшање квалитета живота у руралним подручјима/Приоритет 3.1. Подршка диверзификацији економских активности у руралним подручјима/Мјера 3.1.1. Инвестирање у пружање туристичких услуга на пољопривредном газдинству, међутим овај приједлог није усвојен Буџетом Града Требиња за 2025.г.

5) Организација винског туристичког догађаја

Сходно препорукама које се налазе у документу Стратегије развоја туризма Града Требиња, а које се тичу ове иницијативе надлежно одјељење је у сарадњи са Развојном агенцијом ТРЕДЕА приступило организацији првог међународног винског и гастро фестивала "Wine Fine Trebinje", уз подршку Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске и швајцарског Каритаса. Ходограм активности при организацији догађаја дат у стратешком документу је испоштован у цјелости.

Важно је нагласити да је организација изведена властитим ресурсима, без ангажовања специјализованих агенција за маркетинг и организацију догађаја, те је упркос таквом приступу по оцјени јавности догађај превазишао сва очекивања, поготово у организационом погледу. Не треба занемарити ни позитивне ефекте које је догађај произвео на туристичку привреду (смјештај, угоститељство, сувенири и сл.). У квантитативном смислу фестивал је посјетило преко 2000 људи, дегустациону чашу је купило 520 посјетилаца. Фестивал је окупио 40 излагача из региона (БиХ, Србија, Црна Гора, С.Македонија, Хрватска, Румунија) који су у анкети о задовољству учесника изнјели похвале на рачун организатора уз одређене препоруке за унапређење наредног издања фестивала. Ова иницијатива обједињује и испуњава стратешке приједлоге из иницијативе бр.10 – Организација догађања на отвореном простору (Трг слободе).

11) Програм културних догађања – амфитеатар Црквина

Крајем календарске 2024. године приступило се уређењу локалитета у смислу обезбјеђивања инфраструктурне опремљености истог (уклањање постојећих дотрајалих сједишта). У 2024. години на локалитету је одржан велики број престижних културних догађаја те се из тог разлога у сарадњи са Манастиром Херцеговачка Грачаница ради на уређењу амфитеатра (постављање нових сједишта, постављање видео надзора и увођење бежичног интернета за посјетиоце).

Завршетком предвиђених радова амфитеатар ће постати централно мјесто туристичке и културне понуде Града Требиња.

14) Софистицирање и туристичко активирање Старог града

У току 2024. године настављени су радови на уређењу/полпочавању Старог града које је дјелимично успорило откривање археолошког налазишта чиме се отворила перспектива иновативног приступа уређења наведеног локалитета (стаклени под) који ће постати нова атракција за посјетиоце.

17) Испитивање могућности развоја здравственог туризма

Прва претпоставка за развој овог вида туризма је испуњена а то јесте изградња Нове болнице у Требињу која ће бити основ за будући развој здравственог туризма у регији.

Стратегија унапређења ДМО (Дестинацијска менаџмент организација)

1) Успостављање стручног Савјета за туризам

Одлуком градоначелника Број: 11-022-56/24 од 27.09.2024. године основан је Савјет за туризам, а Пословником о раду је прописан начин и функционисање овог тијела. Одлуком градоначелника именоване су и чланице Савјета. Циљ Савјета је унапређење развоја туризма, промоција града као туристичке дестинације, те подршка реализацији туристичких стратегија, програма и пројеката.

2) Управљање токовима посјетилаца дестинације

У циљу ефикасијег управљања туристичким токовима у дестинацији на територији Града Требиња, израђен је свеобухватан документ Анализа стања у туризму која је произашла из двије анкете и то једне која се темељи на испитивању посјетилаца а друга на бази одговора пословних субјеката из области туризма.

Анализа је обухватила преглед стања кроз следеће податке:

- Ресурсима: људским, природним, културно–историјско наслеђе, атракције, услуге – смјештај, гастро, водичи, информативне услуге, потенцијални туристички локалитети, гастрономски потенцијали...
- Туристичке посјете (број/врста туриста, туристичке агенције/оператери, тијела која се баве развојем/промоцијом туризма...)
- Онлине презентација дестинације (анализа доступних онлине информација – њеб странице, Боокинг итд), уз посебан осврт на оно што недостаје у овом сегменту
- Потребе и ограничења (административна, инфраструктурна и друга ограничења која могу ометати развој туризма и агротуризма)
- Анализу потенцијалног тржишта, захтјеве, потребе, преференције посјетилаца те утврђивање конкурентских предности у односу на регију
- Позитивне праксе из окружења
- Остале релевантне информације

Кроз анализу идентификова су кључне тачке у дестинацији, периоди највећег притиска на инфраструктуру и туристичке садржаје као и зоне које имају потенцијал за додатно валоризовање. На основу добијених података предложене су мјере за унапрјеђење дестинације, с циљем подизања квалитета услуга, повећања задовољства гостију и заштите културних и природних ресурса, а све ово поштујући задатке које је за ову област поставила Стратегија развоја туризма Града Требиња 2020-2030.г.

3) Уједначавање система означавања интересних тачака (туристичка сигнализација)

Комисија за попис туристичке сигнализације именована рјешењем градоначелника бр. 11-111-27/23 од 10.10.2023.г. доставила је градоначелнику дана 26.12.2023. г. Извјештај о стању тур.сигнализације са приједлозима за отклањање недостатака.

Документ је прослијеђен Одјељењу за комунално-инспекцијске послове на поступање из њихове надлежности. Одјељење је према поменутом извјештају, а у оквирима своје буџетске ставке посредством ЈП Радник, извршило сервисирање поменуте сигнализације.

4) Едукације за пружаоце туристичко – угоститељских услуга

У оквиру пројекта са швајцарским Каритасом, кроз активности усмјерених на подизање квалитета услуга у туризму, организовано је и студијско путовање у Истру за 8 особа које представљају јавни и приватни сектор туризма. Циљ студијског путовања био је упознавање са примјерима добре праксе у Истри и сагледавање могућности за примјену истих на подручју Града Требиња.

Стратешки маркетиншки план

5) Иновација маркетиншких активности

Туристичка организација Града Требиња је у оквиру активности промоције туристичке понуде града у 2024. години остварила је учешће на укупно девет сајмова туризма у земљи и иностранству. Том приликом представљена је цјелокупна туристичка понуда Требиња, са посебним акцентом на гастрономију, вински туризам, културно-историјско насљеђе и „outdoor“ садржаје.

Ове активности резултирале су бројним контактима са туристичким агенцијама, тур-операторима и медијима, као и успостављањем нових партнерстава, што је допринијело позиционирању Требиња као пожељне туристичке дестинације на регионалном и међународном тржишту.

II Препоруке за наредни период спровођења стратешког документа

У периоду важења Стратегије развоја туризма Града Требиња потребно је исту ускладити са Уредбом о стратешким документима у Републици Српској. Потребно је иницирати кораке вредновања постојећег стратешког документа обзиром да Град Требиње прелази на методологију планирања и управљања развојем дефинисану Законом о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској и пратећим подзаконским актима.

Посебно мјесто у овом процесу представља документ Упутство за средњорочно планирање рада јединице локалне самоуправе, чија израда је дефинисана Уредбом о спороведбеним документима у Републици Српској . Кроз ово Упутство, које се израђује сваке године, руководство Града треба трасирати пут реализације Агенде 2030 у Граду Требињу.

У прелазном периоду потребно је напустити праксу израде годишњих планова имплементације и годишњих извјештај о реализација планова имплементације те, у складу са Чланом 17, Уредбе о стратешким документима у Републици Српској, одмах приступити изради упутстава за средњорочно (трогодишње 2+1) планирање рада јединице локалне самоуправе.

Потребно је јачати капацитете институција и запосленика који раде на овим пословима, а како би исти могли одговорити растућим изазовима у овој области.

ИЗВЈЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА
ТУРИЗМА ГРАДА ТРЕБИЊА 2020-2030

ПЕРИОД 01.01.2024-31.12.2024.

Бр.	Стратешки циљ	Пројекат/ мјера и организацио ни период реализације	Носилац/ координатор	Индикатор на нивоу очекиваног резултата кључног стратешког пројекта/пројекта/ активности	Планирано у 2024. години				Реализовано у 2024. години			Процен ат изврше ња (планир ани + изврше ни износ)/ Комент ар
					Финансира ње из градског буџета	Финанси рање из осталих извора	Укупно планир ано (буџет + остали извори)	Финанси рање из градског буџета	Финанси рање из осталих извора	Укупно реализовано (буџет + остали извори)		
1.	ИС/ПРИМ.3.1.	Адреналински парк Убла	Град Требиње; Планинарско друштво "Вучји зуб"	Број завршених инфраструктурних објеката и садржаја у 2024. години (еко- септик систем, чатрња за воду, санитарни чворови, кухиња)	0	0	0	0	10.000,00	10.000,00	100%	
2.	ИС/ПРИМ. 4.	Валоризација „Ђириове“ трасе	Развојна агенција Града Требиња ТРЕДЕА; ТОТБ; Одјељење за туризам, зжс и предузетништв о	2 спортско- рекреативна догађаја у 2024. години."	1.000	-	1.000,00	1.000,00	-	1.000,00	100%	

3.	СПК (1/4) 1.	Активирање туристички атрактивних локација	Град Требиње	Број завршених инфраструктурних објеката и садржаја у 2024. години (видиковац, додатни садржаји)	150.000,00	0	150.000,00	150.000,00	0	148.653,00	99%
4.	СПК (1/4) 2.	Систем подршке – рурални смјештај и додатна понуда	Одјељење за туризам, жс и предузетништво О Аграрни фонд- Одјељење за породицу и развој села	Број новоформираних бизниса у руралном подручју са подршком за развој инфраструктуре и смјештајних капацитета – 4 нова бизниса у сектору	50.000,00	0		49.270,00	0	49.270,00	98,50%
5.	СПК (1/4) 5.	Организација винског туристичког догађања	Одјељење за туризам, жс и предузетништво ОРазвојна агенција Града Требиња ТРЕДЕА;	Број реализованих међународних гастро-винских догађаја у складу са Стратегијом развоја туризма Града Требиња; број посјетилаца фестивала; број продатих дегустационих чаша; број излагача из региона учесника на фестивалу.	9.000,00	25.500,00	34.500,00	9.000,00	25.500,00	34.500,00	100%
6.	СПК (3/4) 11.	Програм културних догађања – Амфитеатар	Одјељење за културу;	Број одржаних културних догађаја на локалитету у 2024. години; број реализованих инфраструктурних унапређења на локалитету амфитеатра у 2024. години.	60.000,00	0	60.000,00	43.474,44	0	43.474,44	72,4%

7.	СУ ДМО-а 1. СПК (4/4) 14.	Софистицира ње и туристичко активирање старог града	Одјељење за капиталне инвестиције	Број реализованих инфраструктурних интервенција унутар Старог града у 2024. години (дио поплочаних површина у м ²)	1.100.000,00	0	1.100.000,00	1.098.771,00	0	1.098.771,00	99,8%
8.	СУ ДМО-а 1. СПК (4/4) 14.	Испитивање могућности развоја здравственог туризма	Одјељење за туризам, жс.и предузетништв о; ЈЗУ Болница Требиње	Израђен капацитет здравствене инфраструктуре као предуслов за развој здравственог туризма у регији.	-	-	-	-	-	-	-
9.	СУ ДМО-а 1.	Успостављање стручног Савјета за туризам	Одјељење за туризам, заштиту животне средине и предузетништв о	Број формираних консултативно- координационих тијела у области туризма у 2024. години.	0	0	0	0	0	0	0
10.	СУ ДМО-а 2.	Управљање токовима посјетилаца дестинације	Град Требиње; Развојна агенција Града Требиња ТРЕДЕА;ТОТБ;	Израђен документ "Анализе стања у сектору туризма у Град Требињу" (задовољство посјетилаца, искуства пружалаца услуга, статистика ноћења и долазака, просјечна дужина боравка у дестинацији...)	3.500,00	1.500,00	5.000,00	3.500,00	1.500,00	5.000,00	100%

11.	СУ ДМО-а 3.	Уједначавање система означавања интересних тачака	Одјељење за туризам, жс. и предузетништво Одјељење за комунално-инспекцијске послове; ТОТБ;	Израђен извјештај о стању туристичке сигнализације са приједлогом мјера за отклањање недостатака/у оквиру одј. за ком. инсп. послове реализована санација (дио се односи на туристичку сигнализацију)	6.000,00	0	6.000,00	6.000,00	0	6.000,00	100%
12.	СУ ДМО-а 4.	Едукације за пружаоце туристичко-угоститељских услуга	Град Требиње; Развојна агенција Града Требиња ТРЕДЕА; ТОТБ;	Организација студијског путовања у Истру ради размјене искуства и примјене добрих пракси	5.100,00	5.100,00	10.200,00	5.100,00	5.100,00	10.200,00	100%
13.	СМП 4.	Иновација маркетиншких активности	Одјељење за туризам, жс. и предузетништво ТОТБ	Број посјета сајмовима у земљи и региону - 9	85.000,00	0	85.000,00	63.832,00	0	63.832,00	75%
14.	УКУПНО ИЗ СТРАТЕШК ОГ ДОКУМЕНТА	13	-	-	1.469.600,00	32.100,00	1.501.700,00	1.429.947,44	42.100,00	1.472.047,44	98%

ОБРАЂИВАЧ: Одјељење за туризам, заштиту животне средине и предузетништво

ПРЕДЛАГАЧ: Градоначелник